

Bilag 1: Retligt grundlag for dæk

I vejgrebsanalysens redegøres der for det retlige grundlag for typegodkendelse, mærkning og prøvning af dæk. Nedenfor uddybes redegørelsen.

1.1 Typegodkendelse af dæk

Forordning 2019/2144¹ fastsætter krav om typegodkendelse af nyfremstillede dæk med hensyn til deres sikkerheds- og miljøpræstationer. Det følger af forordningen artikel 4, stk. 2, at dæk skal leve op til de krav, som følger af de FN-regulativer, som nævnes i forordningens bilag I, det drejer sig om FN-regulativerne nr. 30, nr. 54 og nr. 117.

FN-regulativer nr. 30 og nr. 54, som vedrører godkendelse af luftdæk til motorkøretøjer og påhængskøretøjer², finder anvendelse på nye luftdæk til henholdsvis lette og tunge køretøjer.

Forordningen inddeler dæk i tre typer, normaldæk, vinterdæk eller dæk til midlertidig brug. I bestemmelserne om mærkning fremgår det, at vinterdæk skal have påskriften "M+S" eller "MS" eller "M&S". Ifølge forordningen er et vinterdæk et dæk, hvor slidbanemønsteret og opbygningen er udformet med særligt henblik på at give bedre egenskaber end normaldæk (til kørsel på vej) i mudder og nyfalden eller smeltende sne. Vinterdæks slidbanemønster har sædvanligvis større mønsterriller (rifler) og/eller massive blokke med større afstand mellem end på normaldæk.

Regulativ nr. 30 og nr. 54 tager udgangspunkt i tre anvendelseskategorier for dæk, normaldæk, vinterdæk og dæk til midlertidig brug. Regulativ nr. 54 indeholder en yderligere kategori som betegnes "specialdæk", disse er ligesom kategorien "dæk til midlertidig brug" ikke relevante for vejgrebsanalysen, hvorfor disse to kategorier ikke berøres yderligere i analysen.

FN-regulativ nr. 117, som vedrører godkendelse af dæk med hensyn til rullestøjsemission og vejgreb på vådt underlag og/eller rullemodstand³, indeholder definitioner og mærkninger, som supplerer definitionerne og mærkningerne i regulativerne nr. 30 og nr. 54.

1.2 Mærkning af dæk

Forordning 2020/740 af 25. maj 2020⁴ fastsætter de retlige rammer for mærkning af dæk for så vidt angår brændstoffektivitet og andre parametre. Forordningen fastlægger en række harmoniserede krav om

¹ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2019/2144 af 27. november 2019 om krav til typegodkendelse af motorkøretøjer og påhængskøretøjer dertil systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer for så vidt angår deres generelle sikkerhed og beskyttelsen af køretøjspassagerer (Seneste ændring 16.8.2022)

² Regulativ nr. 30 fra De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa (FN/ECE) — Ensartede forskrifter for godkendelse af luftdæk til motorkøretøjer og påhængskøretøjer dertil af 23.11.2011, revision 3, (EUTL L 201 af 30. juli 2008) og Regulativ nr. 54 fra De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa (FN/ECE) — Ensartede forskrifter for godkendelse af dæk til erhvervskøretøjer og på-hængskøretøjer dertil af 11. 7.2008 – L183/41. Ændring af regulativ af 23.11.2011 – L307/2.

³ Regulativ nr. 117 fra De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa (FN/ECE) — Ensartede forskrifter for godkendelse af dæk med hensyn til rullestøjs-emission og/eller vejgreb på vådt underlag og/eller rullemodstand (her anvendes versionen af 12.8.2016 i overensstemmelse med forordningens henvisning)

⁴ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2020/740 af 25. maj 2020 om mærkning af dæk for så vidt angår brændstoffektivitet og andre parametre, om ændring af forordning (EU) 2017/1369 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1222/2009 med ændringer. Anvendelsesdato fra den 1. maj 2021.

mærkning, så slutbrugerne ved køb af dæk får mulighed for at træffe et informeret valg, med henblik på at gøre vejtransporten sikrere, i højere grad beskytte sundheden og øge den økonomiske og miljømæssige effektivitet af vejtransport ved at fremme brændstofbesparende, langtidsholdbare og sikre dæk med lavt støjniveau.

Det følger af forordningens artikel 3, nr. 5, at et dækmærke er et grafisk diagram, i trykt eller elektronisk form, herunder i form af et klistermærke, som indeholder symboler, der skal oplyse slutbrugerne om et dæks eller et parti dæks ydeevne med hensyn til de parametre, der er fastsat i forordningens bilag I. På den nederste del af dækmærket angives piktogram for "snegreb" eller "isgreb" for de dæk, som opfylder krav til mærkningen.

Forordningen henviser til FN-regulativ nr. 117 for så vidt angår indeks for snegreb og ISO-standard 19477 for indeks for isgreb. FN-regulativ nr. 117 supplerer FN-regulativerne nr. 30 og nr. 54.

Hvis et dæk overholder minimumsværdierne for snegreb i regulativ nr. 117, klassificeres det som et vinterdæk til brug under hårde sneforhold, og piktogrammet for snegreb angives på dækket og på dækmærket. Piktogrammet er et bjerg med tre tinder med et snefnug indenfor, hvilket har givet denne dæktype navnet "3PMSF" for Three Peak Mountain Snowflake.

Bestemmelser om mærkning af dækket supplerer typegodkendelsesmærkninger, som anført i FN-regulativerne nr. 30 og nr. 54. "3PMSF"-mærkningen er central for diskussionen om, hvilket vinterdæk der er passende i Danmark på baggrund af dækkets egenskaber set i forhold til vinterføret i Danmark.

1.3 Prøvning af dæktyperne forud for mærkning

Typegodkendelsesforordningen henviser til FN-regulativerne 30 og 54 for så vidt angår prøvningen af typegodkendte dæk. Forordning 740/2020 om mærkning af dæk fastsætter bestemmelser om prøvnings- og målemetoder i forhold til supplerende mærkning af dæk.

Beskrivelse	Mærkning	Retligt grundlag
Normaldæk "til kørsel på vej"	Ingen typegodkendelsesmærkning, der indikerer, at der er tale om et normaldæk.	Typegodkendelsesforordning en 2019/2144 og Mærkningsforordningen 2020/740. Tekniske krav fastsat i FN-regulativerne nr. 30, nr. 54 og 117.
Vinterdæk "et dæk, hvor slidbanemønsteret og opbygningen er udformet med særligt henblik på at give bedre egenskaber end normaldæk (til kørsel på vej) i mudder og nyfalden eller smeltende sne"	"M+S"	Typegodkendelsesforordning en 2019/2144 og Mærkningsforordningen 2020/740. Tekniske krav fastsat i FN-regulativerne nr. 30, nr. 54 og 117.
Vinterdæk til hårde sneforhold	"3PMSF" er snegrebsmærkning. (Et piktogram, der viser et bjerg	Typegodkendelsesforordning en 2019/2144 for så vidt angår mærkning med "M+S"

" et vinterdæk til brug under hårde sneforhold"	med tre tinder og med et snefnug indeni. På engelsk: Three Peak Mountain Snowflake)	og Mærkningsforordningen 2020/740 for så vidt angår supplerende mærkning med "3PMSF". Tekniske krav fastsat i FN-regulativerne nr. 30, nr. 54 og 117.
---	---	---

Metoden til udholdenhedsprøvning/ydelsesprøvning⁵ for belastning/hastighed for typegodkendte dæk følger af FN-regulativ nr. 30 og nr. 54.

Der udføres ikke en test for hverken "normaldæks" eller "vinterdæks" egenskaber på vej i tørt, vådt eller glat føre som led i typegodkendelsen af dækket. Det er særligt den manglende prøvning af "M+S"-mærkede vinterdæks faktiske egenskaber på vej i forbindelse med typegodkendelsen, der har medført, at "M+S" mærkningen ikke anses for tilstrækkelig til, at det kan benyttes som vinterdæk i nogle lande, særligt i forbindelse med udviklingen af prøvningsmetoder for snegreb, "3PMSF"-mærkede dæk, som anvendes efter forordningen om mærkning af dæk på baggrund af prøvningsmetoder fastsat i FN-regulativ nr. 117. Der udføres dog en vådgrebstest for alle dæktyper efter mærkningsforordningen.

Vådgrebsklassen fastlægges med udgangspunkt i vådgrebsindekset i bilag 5 til FN-regulativ nr. 117. Vådgrebsklassen fastlægges efter test af alle dæktyper. Den fastlagte vådgrebsklasse illustreres på dækmærket på skalaen "A" til "E".

Snegrebet afprøves i henhold til forordning 2020/740 i overensstemmelse med bilag 7 i FN-regulativ 117. Et dæk der overholder minimumsværdierne i indekset for snegreb i regulativet, kan klassificeres som et dæk til brug under hårde sneforhold, og snegrebspiktogrammet skal angives på dækket og på dækmærket.

Bilag 7 i FN-regulativ 117 omhandler procedurer for prøvningen af ydelse i sne i forhold til vinterdæk til anvendelse under krævende sneforhold. Prøvningsprocedurerne angiver specifikke krav til prøvebanens overflade, som skal bestå af flad prøvebane, som er dækket af sammenpresset sne, og sneoverfladen som skal bestå af en hårdt sammenpresset snebund, som er mindst 3 cm tyk, og et overfladelag af middelhårdt sammenpresset og præpareret sne, som er ca. 2 cm tykt. Lufttemperaturen, målt ca. en meter over jorden, skal være mellem – 2 °C og – 15 °C; snetemperaturen, målt ved en dybde på ca. en cm, skal være mellem – 4 °C og – 15 °C.

Dæk til lette køretøjer, C1- og C2-dæk, testes for bremseegenskaber i overensstemmelse med dækkets belastningsevne. For dæk til tunge køretøjer, C3, anvendes en metode til måling af indeks for vejgreb i sne, som er baseret på accelerationsprøvning i forhold til dækkets belastningsevne. På baggrund af resultaterne af disse prøver, bestemmes dækkets indeks for vejgreb i sne. Der er ikke afprøvning af igangsætning eller test af risiko for udskridning for "3PMSF"-mærkede dæk.

⁵ Det skyldes formentligt uoverensstemmelser i oversættelsen, at prøven skiftevis er omtalt som en ydelsesprøvning og en udholdenhedsprøvning.